

A TANULÁS TANULÁSÁNAK MEGJELENÉSE A ZENEISKOLAI GYAKORLATBAN

Absztrakt

A tanulmány a tanulás tanulásának megjelenését vizsgálja a zeneiskolai gyakorlatban, célja annak feltárása, hogy a zenepedagógusok milyen módszerekkel segítik elő a hatékony tanulást és gyakorlást, milyen tanulói viselkedésminták kialakítását tartják kívánatosnak, valamint hogyan értelmezik saját szerepüket a tanítási-tanulási folyamatban.

A vizsgálat kismintás (N = 9), önkéntes és anonim kérdőíves adatfelvételen alapult, amely alapfokú művészetoktatásban dolgozó zenetanárok körében zajlott. A kérdőív nyitott kérdéseket és Likert-skálás tételket egyaránt tartalmazott, és négy fő területet vizsgált: tanulási technikák, önálló gyakorlás, szokások kialakítása, valamint a gyakorlási szokásrendszer továbbadása.

Az eredmények alapján a pedagógusok nézeteiben jelentős egyezés figyelhető meg: a tanulási folyamatban kiemelt szerepet kap a ritmus és a hangok pontosítása, a tudatos, részekre bontott gyakorlás, valamint az önálló hibajavítás és az önreflexió fejlesztése. Az önálló gyakorlás támogatásában a tudatosság, a rendszeresség és a célorientáltság jelenik meg központi elemként, ugyanakkor a konkrét módszerek tekintetében pedagógiai sokszínűség tapasztalható.

A kutatás korlátai közé tartozik a kis elemszám és az önbevalláson alapuló adatgyűjtés, amelyek korlátozzák az eredmények általánosíthatóságát. Ennek ellenére a vizsgálat fontos betekintést nyújt a zeneiskolai tanulási folyamatok pedagógiai értelmezésébe, és alapot teremt további, nagyobb mintán végzett empirikus kutatások számára.

Kulcsszavak: zeneoktatás, önszabályozott tanulás, tanulási technika, önálló gyakorlás, szokások kialakítása

* Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, Neveléstudományi Doktori Iskola, doktorandusz

1. Bevezetés

A tanulás az emberi fejlődés egyik alapvető folyamata, ugyanakkor maga a tanulási képesség nem tekinthető veleszületett kompetenciának: a tanulást is tanulni kell (Dávid, 2015). A sikeres ismeretszerzéshez szükség van általános ismeretszerzési stratégiákra és tantárgyspecifikus tanulásmódszerekre egyaránt.

A zeneiskolai oktatás több szempontból eltér a közismereti tantárgyak keretében zajló tanulási folyamatoktól. A növendékeknek nem csupán elméleti ismereteket kell elsajátítaniuk, hanem komplex készségeket is fejleszteniük kell, ideértve a hangszerkezelést, a kottaolvasást és az önálló gyakorlási technikákat. A művészetoktatás sajátossága, hogy az alacsony intézményi óraszámot jelentős mennyiségű, tanári felügyelet nélküli otthoni gyakorlásnak kell kiegészítenie. Ennek következtében az önszabályozott tanulás és az önálló tanulási stratégiák szerepe kiemelt jelentőségűvé válik.

Mindezek alapján indokolt annak vizsgálata, hogy a zeneiskolai növendékek milyen tanulási folyamatok mentén sajátítják el ismereteiket és készségeiket, miként valósul meg az otthoni gyakorlás, valamint milyen pedagógiai módszerekkel támogatják a zenepedagógusok a hatékony tanulás és gyakorlást.

A fenti kérdések feltárására kismintás (N = 9), önkéntes és anonim kérdőíves vizsgálat készült, alapfokú művészetoktatásban dolgozó zenepedagógusok körében. A tanulmány célja a pedagógusi nézőpontok feltérképezése, különös tekintettel az önálló gyakorlás támogatásának módszereire és a tanulási stratégiák tudatos fejlesztésére. A kutatás kérdései arra irányulnak, hogy milyen módszereket használnak a zenetanárok a sikeres tanulás és gyakorlás támogatására, milyen viselkedésmódokra szeretnék rászoktatni tanítványaikat, és hogyan tekintenek saját tanítási-tanulási feladataikra. A vizsgált témák: tanulási technikák; önálló gyakorlás; szokások kialakítása; és a szokásrendszer továbbadása.

2. Elméleti háttér

2.1. Az önszabályozott tanulás

A tanulás tanulása olyan folyamatokat foglal magában, amelyek tanórai keretek között és az otthoni gyakorlás során egyaránt megjelennek. A tanórán a tanár által irányított gyakoroltatás dominál, míg otthon a tanulásfejlesztés történhet szülői segítséggel vagy teljesen önállóan (Dávid, 2015). A tanulás akkor a leghatékonyabb, ha a tanuló tisztában van a saját felelősségével a folyamatban (N. Kollár–Szabó, 2017).

A fejlődés iránti motiváció fejlesztése kulcsfontosságú: a pedagógusnak meg kell teremtenie az ideális légkört, és olyan feladatokat adnia, amelyek a gyermek fejlettségi szintjéhez igazodó kihívást jelentenek. Kisiskoláskorban különösen jelentős átmenet zajlik a spontántól a szándékos tanulás felé (Dávid, 2015).

Nahalka István oktatáskutató (2006) különböző tanulási technikákat sorol fel, amelyek a zeneoktatásban is megjelenhetnek: problémamegoldás és feladatmegoldás; problémakitűzés és társas tanulás; előzetes tudás elemzése; elméletalkotás, hipotézisalkotás és -tesztelés; többféle megközelítés alkalmazása; tanítás mint tanulás; vita; gyakorlati feladatok; fogalmi váltás; játék. Ezek a tanulási tevékenységek mind hozzájárulnak ahhoz, hogy a növendékek önállóan tudjanak fejlődni, reflektálni saját hibáikra, és hatékony stratégiákat alakítsanak ki.

Az önálló tanulás legcélravezetőbb formája az önszabályozott tanulás. Ez egy folyamat, mely során a tanulók figyelik, szabályozzák és kontrollálják saját megismerési módjaikat, motivációjukat, érzéseiket és viselkedésüket (Pintrich, 2000). Ez az aktív tanulói magatartás a tanulás hatékony irányításában valósul meg (D. Molnár, 2017), főbb lépései a tanulás tervezése, a célok kiválasztása, a tanulás irányítása, felülvizsgálata és értékelése (Habók, 2017).

D. Molnár (2014) szerint az önszabályozott tanulás lépései a tervezés (célkitűzés, aktiválás), monitorozás (tudatosítás), kontrollálás (ellenőrzés, szabályozás), és a reflexiók (reakciók).

Az önszabályozott tanulás segítségével a tanuló képes megfogalmazni önmaga számára tanulási célokat, önmagát motiválni a célok elérésére, saját tanulási tevékenységét önállóan tervezni, megszerezni, irányítani, kontrollálni és értékelni (Falus & Szűcs, 2021).

2.2. Önálló tanulás fontossága a zeneoktatásban

A zeneiskolai tanulás több szempontból speciális kihívásokat jelent.

A közoktatástól jelentősen eltér, hogy a tanórák alatt jellemzően egyszerre csak egy tanuló képzése folyik. Különbözik a tananyag is: a hangszeres játék elsajátítása, a kottaolvasás a szövegolvasás helyett, valamint a zenei szaknyelv és jelrendszer használata mind olyan területek, melyekkel a tanuló szinte kizárólag a zeneiskolában találkozik.

Problémát jelenthet az alacsony óraszám is: a művészetoktatásban „A” tagozaton 2x30 perc (egyéni) vagy 2x45 perc (csoportos) oktatásban részesül a növendék egy hét alatt (Oktatási Hivatal, 2020), vagyis hetente jellemzően egy óra áll a tanuló rendelkezésére a tananyag elsajátítására, a kiemelten tehetséges, „B” tagozatos növendéknek is mindössze másfél óra biztosított, amivel a magasabb követelményeknek kell megfelelniük (Sigmondné, 2017).

A kevés iskolai tanóra miatt hangsúlyos az otthoni gyakorlás, nagy felelősség terheli tehát a tanulókat. Az önállóság nemcsak az alacsony óraszámából fakadó kényszer, hanem pedagógiai elvárás is: az alapfokú művészetoktatás alapprogramja a klasszikus zene általános fejlesztési követelményeiben kiemelt kompetenciának jelöli meg: a programban megjelenik a szakmai kompetenciák között az önfegyelem, a társas kompetenciák között pedig a tanulás tanulása, a tanulók rendszeres, céltudatos, igényes munkára, hatékony gyakorlásra nevelése (Oktatási Hivatal, 2022).

3. A kutatás

3.1. A kutatás célja

A vizsgálat célja a zeneiskolai tanulási technikák feltérképezése, különös tekintettel az önálló gyakorlás szokásrendszerére, annak kialakítására és továbbadására. Arra keres választ, milyen módszereket használnak a zenetanárok a sikeres tanulás és gyakorlás támogatására, milyen viselkedésmódokra szeretnék rászoktatni tanítványaikat, és hogyan tekintenek saját tanítási-tanulási feladataikra.

3.2. A minta bemutatása

A kutatás során összesen 9 zenetanár töltötte ki az online kérdőívet, a válaszadók közül 7 nő (77,8%), 2 férfi (22,2%) volt. Életkoruk széles skálán mozog: a legfiatalabb kitöltő 23, míg a legidősebb 68 éves, a medián 47 év.

A tanítási tapasztalat tekintetében szintén nagy szórás tapasztalható: van olyan pedagógus, aki mindössze egyéves gyakorlattal rendelkezik, míg mások akár 47 éve dolgoznak a pályán (a medián 31 év).

Az oktatási tevékenység földrajzi megoszlása változatos: 2 résztvevő a fővárosban (22,2%), 3 vármegyeszékhelyen (33,3%), 3 városban (33,3%), míg 1 községben (11,1%) dolgozik. A résztvevők túlnyomó többsége, 8 fő (88,9%) állami, míg 1 fő (11,1%) egyházi fenntartású intézményben tanít.

Egyéni órát tart 6 fő (66,7%), egyéni és csoportos órát is tart 3 fő (33,3%). Mindegyik válaszadó alapfokú művészetoktatásban foglalkoztatott.

A minta nem reprezentatív, de annak ellenére, hogy rendkívül kicsi, a közel ötven évet átfogó korcsoport, a pályakezdőtől majdnem fél évszázadnyi tanítási gyakorlat, a különböző nagyságú oktatási településnagyságok nyújtotta sokszínűség lehetővé teszi, hogy a kutatás különböző nézőpontokból mutassa be a zenei tanulási és gyakorlási technikák megítélését.

3.3. Módszertan

A kutatás zeneiskolai tanárok körében zajlott kényelmi mintavétellel, online kérdőív segítségével, a kitöltés online és anonim volt. A kérdőív demográfiai adatokra, nyitott végű kérdésekre és öt Likert-skálás tételre épült.

A kérdések négy fő témát érintettek, mindegyiket három kérdéssel. A vizsgált témák: tanulási technikák; önálló gyakorlás; szokások kialakítása; és a szokásrendszer továbbadása. Az adatfelvétel 2025. novemberében zajlott.

4. A kutatás eredményei

4.1. Tanulási technikák

A darabtanulási folyamat első lépéseire vonatkozó kérdésben a válaszok viszonylag egységes mintázatot mutattak. A pedagógusok többsége a ritmus (7 válaszban), a hangok pontosítása (7 válaszban) és a forma megértésével (2 válaszban) kezdi az új darab tanítását.

A hibajavítás támogatására adott módszerek sokszínűséget mutatnak, ugyanakkor több közös vonás is kirajzolódik. Szinte minden pedagógus hangsúlyozta a megfigyelés (6 válaszban) és az önreflexió (4 válaszban) fejlesztésének fontosságát: a tanulók saját észrevételeit kérik, vagy a hibák és a helyes megoldások közötti különbségekre irányítják a figyelmet.

Többen kiemelték, hogy a hibák tudatosítása önmagában is tanulási folyamat, ezért gyakran külön is figyelmet fordítanak arra, hogy a növendékek felismerjék, mire kell koncentrálniuk. Említésre került még a karikázás, lassú játék, ütem számolás, rávezetés.

A zeneórán leghatékonyabbnak tartott tanulási technikák között visszatérő elem volt az átbeszélés (4 válaszban) és az ismétlés (2 válaszban). Megjelent még a részekre bontás, a darab elemzése, valamint az előzetes tudás alkalmazása. Említették a tanári bemutatás szerepét is; a képek, színek, hangulatok összekötését a zenével.

4.2. Az önálló gyakorlás támogatása

Az önálló gyakorlás felépítésében a pedagógusok döntő többsége a tudatosságot tartotta a legfontosabb elemnek (6 válaszban), illetve a rendszeresség (4 válaszban) is majdnem a válaszok felében említésre került.

Több tanár kiemelte, hogy a tanulók számára világossá kell tenni: ha valami nem megy, azt külön többször ki kell javítani. Az időtervezés – a gyakorlási idő és a részfeladatok összeállítása

– szintén visszatérő elem volt, és többen hangsúlyozták, hogy a rendszerességen túl a minőségi, célorientált gyakorlás megtanítása a valódi cél.

Lényeges még a kitöltők szerint a javítandó hibák észrevétele és a zene szeretete.

A gyakorlási terv elkészítésében a megközelítések eltérőek: vannak tanárok, akik teljes egészében átadják a tervezés felelősségét a diákoknak, mások inkább közös munkával alakítják ki a gyakorlási folyamatot, illetve vannak, akik precíz időbeosztást írnak elő. Többen említették, hogy a tervben a hibák felismerése vagy a kedvelt darabok előtérbe helyezése is szerepet kap. A gyakorlási folyamat egy részénél a tanárok saját óravezetési stílusukat is mintaként használják: úgy tartják az órákat, ahogyan szeretnék, hogy a tanulók otthon gyakoroljanak, ezzel gyakorlati példát mutatva.

Az ideális gyakorlási rutint illetően viszonylag egységes képet mutatnak a válaszok. A „többször kevesebbet” elvet többen kiemelték, illetve azt, hogy a rutinnak korosztályhoz kell igazodnia. Egyes pedagógusok konkrét lépéseket is megneveztek (például ritmus, hangok, lassú eljátszás, nehéz helyek gyakorlása), míg mások a skálák, etűdök és előadási darabok egyensúlyát tartják ideálisnak. A rövid, de rendszeres (például napi tíz perc) gyakorlást többen is hatékonyak vélik, főleg a fiatalabb korosztálynál.

Kulcsszóként a válaszokban a rendszeresség (5 válaszban) és a részenkénti gyakorlás (4 válaszban) jelent meg.

4.3. A gyakorlási szokások kialakítása

A pedagógusok a szokásformálást különféle eszközökkel támogatják. Vannak, akik a magyarázatot, meggyőzést tartják kulcsfontosságúnak, mások konkrét eszközöket is alkalmaznak, például üzenőfüzetet vagy gyakorlási tervet. Egyes tanárok kreatív segédeszközökről számoltak be (például babzsák, zsonglőrlabda), amelyek a figyelemfejlesztést vagy a játékos gyakorlást támogatják.

A szokások kialakításában segít a megbeszélés (4 válaszban), a gyakorlási terv (4 válaszban), illetve a közös gyakorlás ereje (2 válaszban), amikor a tanár és a diák együtt dolgozik bizonyos nehézségek leküzdésén. Hangsúlyos még a dicséret, és a példamutatás: „együtt is gyakorolunk gyakorolni”, írta az egyik oktató.

A rendszeres gyakorlásra való rászoktatás pedagógiai kihívás: többen említették, hogy nincs mindenkinél jól működő, univerzális módszer. A reális célok kitűzése (2 válaszban) azonban gyakran eredményes, ahogy a tanár személyisége és kommunikációja is meghatározó, illetve a

felé tanúsított bizalom (2 válaszban). Egyesek jutalmazást (vagy enyhén negatív visszacsatolást, például „szomorú fejes” matricát) is alkalmaznak. Több pedagógus hangsúlyozta a család szerepét és a zenei élmények (például hangversenyek, fellépések) motiváló erejét.

A gyakorlás nyomon követésére változatos technikákat alkalmaznak: szinte minden válaszadó megbeszéli a tanulóval az otthoni gyakorlás jellemzőit (7 válaszban), ám van, aki szerint az órai munka önmagáért beszél, hiszen néhány ütem után kiderül, készült-e a tanuló (3 válaszban). Vannak, akik gyakorlási naplóval követik a fejlődést (2 válaszban), vagy megkérdezik a szülőt. A visszajelzés minden esetben rendszeres, és lényeges része a tanár–diák párbeszédnek.

4.4. A gyakorlási szokások továbbadása

A pedagógusok szerint a legfontosabb, amire a diákokat „rászoktatni” érdemes, az az átgondolt, tudatos gyakorlás (3 válaszban), amelynek célja, hogy a befektetett időnek valóban legyen eredménye. Több tanár hangsúlyozta, hogy a helyes tanulási lépések nem „megspórolhatók”, és nem lehet „kampányszerűen” bepótolni a hiányokat. A koncentráció (2 válaszban), az előregondolkodás és a sikerélmény biztosítása is visszatérő szempont. Egyes válaszadók a jó testtartást, mások a szokássá váló rendszerességet illetve azt emelik ki, hogy a tanuló legyen képes önmaga tanáráként gondolkodni. Az otthoni gyakorlásnál is meghatározó a kitartás.

Az ideális gyakorláshoz való hozzáállás tekintetében a tanárok azt tartanák ideálisnak, ha a tanulók nem kötelességből, hanem belső motivációból gyakorolnának (3 válaszban). A rendszeres időkeretek kialakítása, az önálló kezdeményezés és a megbeszéltek követése mind olyan tényezők, amelyek szerintük erősítik a fejlődést. Több válaszadó hangsúlyozta, hogy a befektetett munkának mindig megvan a gyümölcse: akár több megtanult darab, akár több fellépési lehetőség formájában.

A gyakorlásmódok fontosságának besorolásánál egy ötfokú skálán a lassú és tudatos gyakorlást, illetve az önálló hibajavítást minden pedagógus „nagyon fontosnak” tartotta. A gyakorlás közbeni önreflexiót majdnem minden válaszadó „nagyon fontosnak”, míg a célkitűzést a motiváció fenntartásában a kitöltők „fontosnak” vagy „nagyon fontosnak” tartották. A napi rendszerességű gyakorlást azonban többen csak közepesen gondolták fontosnak.

5. Diskusszió

A kutatás célja annak feltárása volt, hogy a zenetanárok milyen módszerekkel támogatják a tanulást és gyakorlást, valamint milyen tanulói viselkedésmintákat tartanak kívánatosnak. A zeneiskolai oktatás több szempontból eltér a közismereti tantárgyak keretében zajló tanulási

folyamatoktól, ezért kismintás, önkéntes és anonim kérdőíves vizsgálat készült alapfokú művészetoktatásban dolgozó zenepedagógusok körében, amelynek célja annak feltárása volt, hogy a zenetanárok milyen módszereket alkalmaznak a hatékony tanulás és gyakorlás támogatására, milyen tanulói viselkedésminták kialakítását tartják kívánatosnak, valamint miként értelmezik saját szerepüket a tanítási és tanulási folyamatban.

A kérdések négy téma köré csoportosultak: tanulási technikák; önálló gyakorlás; szokások kialakítása; és a szokásrendszer továbbadása.

A válaszadók alacsony száma ellenére számos egyezés megmutatkozott. A tanulási technikák viszonylag egységes mintázatot mutattak, a kitöltők közel négyötöde a ritmus és a hangok pontosításával kezdi az új darab tanítását. Az önálló gyakorlás támogatása szempontjából a tudatosságot és a rendszerességet a válaszadók többsége megemlítette. Az ideális gyakorlási rutinnál a „többször kevesebbet”-elv jelent meg általánosan, míg a gyakorlási szokások kialakítása céljából az oktatók túlnyomó többsége megbeszéli a tanulóval az otthoni gyakorlás jellemzőit. A gyakorlási szokások továbbadása vonatkozásában az önálló hibajavítás jelent meg egységesen.

A kapott válaszok ugyanakkor nagyfokú változatosságot is megjelenítettek: a kreatív segédeszközök, a közös gyakorlás vagy a tárgyjutalommal motiválás egyéni módszerek megjelenései.

A fentiek alapján megállapítható, hogy a zenepedagógusok részéről egy egységes szakmai célrendszer rajzolódik ki, mely a közös háttérrel biztosítja. A megvalósítás azonban különböző módszerekkel valósul meg, amelyek a tanár egyéni szemléletétől, stílusától és az iskola nyújtotta lehetőségektől függ.

6. Limitációk

A kutatás több szempontból is korlátozott. Elsősorban a minta nagysága és összetétele jelent korlátot: bár a válaszadók szakmai tapasztalata széles skálán mozgott, a kitöltők száma nem biztosít reprezentativitást a teljes alapfokú zenetanár-populációra. A kutatás önkéntes és anonim jellege miatt feltételezhető, hogy főként olyan pedagógusok töltötték ki a kérdőívet, akik egyébként is nyitottak a tanulásmódszertani témákra, így a mintában felülreprezentáltak lehetnek az elkötelezett, reflektív tanárok.

További korlátot jelent, hogy a válaszok önbevalláson alapultak, így a megadott módszerek és gyakorlási rutinok tényleges alkalmazása nem ellenőrizhető. Az is lehetséges, hogy egyes tanárok a társadalmilag elvártabb válaszokat részesítették előnyben. A kutatás nem vizsgálta a

tanári módszerek és a tanulói eredmények közötti tényleges összefüggéseket sem, így a gyakorlatban megvalósuló hatékonyság kérdése további vizsgálatot igényel.

7. Összegzés

A kutatás célja annak feltárása volt, hogy a zeneiskolai pedagógusok miként értelmezik és támogatják a tanulási folyamatokat, különös tekintettel az önálló gyakorlásra és az önszabályozott tanulás fejlesztésére. A kismintás vizsgálat eredményei alapján kirajzolódik egy viszonylag egységes pedagógiai szemlélet, amely a tudatos, strukturált és reflektív gyakorlást tekinti a zenei fejlődés alapjának.

A válaszokból egyértelműen látható, hogy a tanárok kiemelt jelentőséget tulajdonítanak a lassú, részekre bontott munkának, az önálló hibajavításnak és az önreflexió fejlesztésének. Az önszabályozott tanulás elméleti modelljei – különösen a tervezés, monitorozás és reflexió ciklikus folyamata – több ponton megjelennek a pedagógiai gyakorlatban.

A vizsgálat rámutat arra, hogy az önálló gyakorlás támogatása differenciált megközelítést igényel: az oktatók eltérő mértékben adják át a felelősséget a tanulóknak, a teljes önállóságtól a strukturált, részletesen irányított tervezésig. Ezzel szemben közös pontként jelenik meg a rendszeresség, a tudatosság és a belső motiváció kialakításának igénye.

A zeneiskolai tanulás sajátosságai – az alacsony óraszám, az egyéni oktatás dominanciája és az otthoni munka meghatározó szerepe – indokoltá teszik az önszabályozott tanulási stratégiák tudatos fejlesztését. A jelen kutatás eredményei megerősítik, hogy a zenepedagógusok törekvései összhangban állnak az önszabályozott tanulás elméleti modelljeivel, különösen a tervezés, monitorozás és reflexió ciklikus folyamatával. Ugyanakkor az is megállapítható, hogy az önállóság fejlesztésének mértéke és módja tanáronként eltérő, a teljesen irányított gyakorlástól a tanulói autonómiára építő megközelítésekig.

Irodalomjegyzék

D. Molnár Éva (2014): *Az önszabályozott tanulás pedagógiai jelentősége*. In: *Tanulmányok a neveléstudomány köréből, 2013 – Tanulás és környezete*. MTA Pedagógiai Tudományos Bizottság.

D. Molnár Éva (2017): *Tudatos fejlődés*. Akadémiai. <https://doi.org/10.1556/9789634540472>

Dávid Mária (2015): *Tanulásmódszertan – Az önszabályozó tanulás kialakításának elméleti aspektusai és pszichológiai háttere*. Eszterházy Károly Főiskola Roma Szakkollégiuma.

Falus Iván–Szűcs Ida (szerk., 2021): *Didaktika*. Akadémiai. <https://doi.org/10.1556/9789634547211>

Habók Anita (2017): *A tanulás tanulása. A tanulás hatékonyságát befolyásoló tényezők.* Gondolat.

N. Kollár Katalin–Szabó Éva (szerk., 2017): *Pedagógusok pszichológiai kézikönyve 1.* Osiris.

Nahalka István (szerk., 2006): *Hatékony tanulás. A gyakorlati pedagógia néhány alapkérdése.* Bölcsész Konzorcium.

Oktatási Hivatal (2020): *Az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja.*
https://www.oktatas.hu/koznevels/kerettantervek/2020_nat/iranyelvek_alapprogramok/alapfoku_muveszetoktatas

Oktatási Hivatal (2022): *Az alapfokú művészetoktatás alapprogramja.*
https://www.oktatas.hu/koznevels/kerettantervek/2020_nat/iranyelvek_alapprogramok/alapfoku_muveszetoktatas

Pintrich, Paul R. (2000): *The role of goal orientation in self-regulated learning.* In: Boekaerts, Monique–Pintrich, Paul R.–Zeidner, Moshe (ed., 2000): *Handbook of Self-Regulation.* Academic Press. <https://doi.org/10.1016/B978-012109890-2/50043-3>

Sigmondné Erős Andrea (2017): Zeneiskolai tanmenetek: írjunk, vagy mégsem? *Parlando.* 2017/4. szám

MELLÉKLETEK JEGYZÉKE

1. számú melléklet: A kérdőív teljes szövege

Demográfiai adatok

1. Az Ön neme:

- nő
- férfi

2. Az Ön kora:

3. Hány éve dolgozik zenetanárként?

4. Ön milyen nagyságú településen oktat?

- főváros
- vármegyeszékhely
- város
- község
- egyéb

5. Milyen fenntartású intézményben tanít?

- állami
- alapítványi
- magán
- egyházi
- egyéb:

6. Milyen típusú órákat tart?

- egyéni
- csoportos
- egyéni és csoportos is

7. Milyen szinten oktat?

- AMI
- középiskola
- főiskola/egyetem

Tanulási technikák

1. Mit tanít meg elsőként növendékének a darabtanulási folyamatban?

2. Milyen módszerrel segíti a diákokat a hibák felismerésében és javításában?

3. Mely tanulási technikákat tartja a leghatékonyabbnak zeneórán?

Önálló gyakorlás

1. Mit tart a legfontosabbnak az önálló gyakorlás felépítésében?

2. Mit kér a diákoktól, hogyan készítsék el a gyakorlási tervüket?

3. Milyen gyakorlási rutint tart ideálisnak egy átlagos tanuló számára?

Szokások kialakítása

1. Milyen tanári eszközökkel támogatja a gyakorlási szokások kialakítását?

2. Mi bizonyult a leghatékonyabbnak abban, hogy a diákok rászokjanak a rendszeres gyakorlásra?

3. Hogyan követi nyomon a diákok gyakorlási szokásait?

A szokásrendszer továbbadása

1. Mire szeretné a leginkább „rászoktatni” a diákokat a gyakorlás során?

2. Mit tartana ideális gyakorlási hozzáállásnak a diákok részéről?

3. Kérem, jelölje meg, mennyire tartja fontosnak a tanulók számára az alábbiakat:
(Egyáltalán nem fontos-Inkább nem fontos-Közepesen fontos-Fontos-Nagyon fontos)

- Napi rendszerességű gyakorlás
- Lassú, tudatos gyakorlás
- Hibajavítás önállóan is
- Gyakorlás közbeni önreflexió
- Célok kitűzése a motiváció fenntartásához